Mânâ ile bütünleşen kelimeler

Konya/Seydişehir'den Nihat SARIALTIN: "29. Sözün Birinci Esasında, 'Belki madde-i nurdan, hatta zulmetten, hatta esir maddesinden, hatta mânâlardan, hatta havadan, hatta kelimelerden, zihayat, zişuur kesretle halk eder' (S. 468) diye devam eden cümlede mânâlardan ve kelimelerden yaratma ne mânâya geliyor? Biraz açar mısınız?"

1- Yirmi Dokuzuncu Sözün Birinci Esasında Bediüzzaman Hazretleri, görünen ve bilinen varlıkların çok farklı maddelerden halk edildiğini nazara vererek, farklı türler üzerinde görevli bulunan melaikelerin, ruhanilerin ve cinlerin de farklı tür ve cinslerden yaratıldığını ispat ediyor. Gözden uzak tutulmamalıdır ki, yer yüzünde muhtelif canlılar çok farklı türlerde, çok farklı niteliklerle yaratılıyor, en adi maddelerden hayat yaratılıyor, en yoğun maddelerden ruh sahibi varlık halk ediliyor. Mesela topraktan, sudan, hatta bozuk ve çürük maddelerden öyle canlılar yaratılıyor ki, bunların kimisi suda, kimisi toprakta, kimisi havada yaşıyor, kimisi sürünüyor, kimisi yürüyor, kimisi uçuyor, kimisi bulunduğu yerde yuvarlanıyor. Yer yüzü canlılarında çeşit ve tür öylesine çoktur ki, bu bize ruhani ve nurani varlıkların da çeşitliliği konusunda zengin fikir veriyor. Çünkü Kâinâtın Tek Yaratıcısı sonsuz kudret sahibidir.

2- Çürükten, çarıktan, her şeyden sayısız cismânî canlı halk eden sonsuz kudret sahibi Allah, kusursuz kudretiyle ve noksansız hikmetiyle, nur gibi, esir gibi ruha yakın latif ve akıcı maddeleri ihmal edip hayatsız bırakmaz. Öyleyse, kabul edilmelidir ki Cenab-ı Allah'ın nur, karanlık, esir, elektrik, hava, mânâ ve kelime gibi latif ve akıcı maddelerden hayat ve şuur sahibi cins cins ruhani mahluklar yaratması kudretinin ve hikmetinin gereğidir. Nitekim yaratmıştır da. Yüce İslâm dininde o sayısız ve cins cins yaratılan yaratıkların bir kısmına melaike, bir kısmına ruhani, bir kısmına da cin denmektedir. Meleklerin de kendi aralarında aynı türden yaratıldığı söylenemez. Güneşte görevli melek, bir ağaçta görevli melekle veya bir damla yağmurda görevli melekle aynı cinsten değildir.1

3- Mânâ, maneviyattır. Yani maddî olmayan her şey. Yani görünmeyen kuvvetler. Bunlar yaratılmıştır. "Kelime" sözcüğü ile, kelimenin canlandırdığı mânâ

anlaşılmalıdır. Yoksa kelimeyi bir küme harfin meydana getirdiği bir sözcükten ibaret saymak yanlıştır. Kelimenin canlandırdığı bir mânâ varsa, bu mânâyı temsil eden bir melek de vardır demektir. Çünkü bu kelime ağızdan çıktıktan sonra, öyle kendi başına durduğu gibi durmuyor, muhatapta tesir meydana getiriyor. Bir söz öldürüyor da, güldürüyor da. Kur'ân'ın ağzımızdan çıkan sözün bizi mes'ûl tutacağını bildirmesi boşuna değildir. Cenab-ı Allah, "Yapmayacağınız şeyi niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyi söylemek Allah katında pek büyük bir gazap sebebidir"2 buyurarak sözün kuvvetini vurguluyor. Kezâ, "Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın"3 âyeti sözün olumsuz etkisinden sakındırıyor. Kezâ Peygamber Efendimizin (asm), "Tatlı söz sadakadır" buyurması, sözün maneviyatta ehemmiyetini kavramamıza yeter. Nitekim şair de, "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı, söz ola ağulu aşı, yağ ile bal ide bir söz" diye boşuna söylememiştir. Anlaşılıyor ki, sözün perde arkasında sözü temsil eden maneviyat yaratılmıştır. Sözün taş gibi tesir etmesi bundan dolayıdır. Bu maneviyattan da bir cins meleğin yaratıldığı anlaşılıyor.

Hatta Hz. Peygamberimiz (asm), bir mü'min kardeşimizi sevindirme mânâsından bile bir meleğin yaratıldığını bakın nasıl anlatıyor:

"Bir kimse, bir mü'mini sevindirince, Allah verdiği bu sevinç sebebiyle, onun için bir melek yaratır. Kul, kabrine vardığında, o Sevinç Meleği gelir ve ölen kişiye:

'Beni tanıyor musun?' der. Ölen kişi:

'Sen kimsin?' diye sorar.

Sevinç Meleği:

'Ben filancaya verdiğin sevinç(ten yaratılan melek)im. Bugün senin yalnızlığında sana dost olacağım ve sorgu meleklerine vereceğin cevapta sana telkinde bulunacağım. Kıyamet günü göreceğin dereceleri sana seyrettireceğim. Senin için Rabbinin yanında şefaatçilik yapacağım. Sana cennetteki yerini göstereceğim' der.4

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 468, 469

2- Saf Sûresi: 2,3

3- Hucurât Sûresi: 11

4- İbn-i Ebid-Dünya, Sevab